

به نام خدا

سازمان حفاظت محیط زیست

پروژه بین المللی توسعه مناطق تالابی و شبکه های پروازی به منظور حفاظت از
درنای سیبری و سایر پرندگان مهاجر آبی در آسیا

UNEP/GEF/2712/03-4627

**مدیریت پایدار و سازگار با محیط زیست
کشت بوم های زراعی
در منطقه تیراندازی ممنوع فریدونکنار**

مؤلف: حسین حیدری
عضو هیات علمی موسسه
تحقیقات آفات و بیماری های گیاهی

حیدری، حسین

مدیریت پایدار و سازگار با محیط‌زیست کشت‌بوم‌های زراعی در منطقه تیراندازی ممنوع فریدونکنار / [مؤلف] حسین حیدری؛ به‌سفارش سازمان حفاظت محیط‌زیست، پروژه بین‌المللی توسعه مناطق تالابی و شبکه‌های پروازی به‌منظور حفاظت از درنا‌ی سیبری و سایر پرندگان مهاجر آبی در آسیا - تهران: برگ‌زیتون، ۱۳۸۵.

ISBN: 964-5681-59-6

ض.: مصور.

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

۱. آفت‌های کشاورزی -- مبارزه بیولوژیکی. الف. علف‌های هرز -- مبارزه بیولوژیکی. ۳. حشره‌های مضر -- مبارزه بیولوژیکی. الف. سازمان حفاظت محیط‌زیست. ب. عنوان.

۶۳۲/۹۶

م ۴۹۷۵/ج ۹۷۵

م ۸۵-۷۴۸۱

کتابخانه ملی ایران

مدیریت پایدار و سازگار با محیط‌زیست کشت‌بوم‌های زراعی؛ در منطقه تیراندازی ممنوع فریدونکنار (۱۳۸۳ - ۱۳۸۴)
پروژه بین‌المللی توسعه مناطق تالابی و شبکه‌های پروازی به‌منظور حفاظت از درنا‌ی سیبری و سایر پرندگان مهاجر آبی در آسیا

● سازمان حفاظت محیط‌زیست

● مؤلف: حسین حیدری

● ناشر: انتشارات برگ‌زیتون

● چاپ اول: ۱۳۸۵ / تعداد: ۳۰۰۰ نسخه / غیرقابل فروش

● صفحه‌آرایی: رویا مختارنژاد

● جاب و صحاف: رجاء

● شابک: ۶-۵۹-۵۶۸۱-۹۶۴

● این کتابچه با حمایت فنی و مالی پروژه بین‌المللی حفاظت از درنا‌ی سیبری منتشر گردیده است.

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۴	هدف از تهیه این راهنما
۴	چه کسانی میتوانند از این راهنما استفاده کنند؟
۴	چگونه میتوان از این راهنما استفاده کرد؟
۵	مدیریت پایدار و سازگار با محیط زیست کشت بوم های زراعی
۶	اصول مدیریت تولید و حفاظت از محصولات کشاورزی
۸	مدرسه در مزرعه چیست؟
۱۰	سموم شیمیائی چیست؟
۱۱	چرا کشاورزان وابسته به سموم شیمیائی شده اند؟
۱۴	آفات، بیماریها و علف های خودرو در شالیزارها
۱۴	۱- علفهای خودرو و شیوه های کنترل غیر شیمیائی آنها در شالیزارها
۱۶	تهیه کود از سرخس آزولا
۱۶	۲- کرم ساقه خوار برنج و شیوه کنترل غیر شیمیائی آن در شالیزار
۱۸	۳- کرم برگخوار سبز برنج و شیوه کنترل غیر شیمیائی آن
۱۹	۴- بیماری بلاست برنج و کنترل غیر شیمیائی آن در شالیزار
۲۰	جانداران مفید در کشت بوم زراعی برنج
۲۱	باغ وحش حشرات
۲۲	ارزیابی فعالیت ها
۲۳	نتیجه گیری

مقدمه

این کتابچه راهنما حاصل تجارب بدست آمده از اجرای دو پروژه در منطقه فریدونکنار استان مازندران است و می‌تواند توسط کلیه شالیکاران با در نظر گرفتن تفاوت‌هایی که در مزارع آنها وجود دارد، مورد استفاده قرار گیرد. پروژه اول تحت عنوان 'توانمند سازی شالیکاران در مدیریت کشت بوم‌های زراعی برنج' تحت شماره ۵۲-۲۰۰۲-۰۱۹ IRA-G با همکاری برنامه کوچک تسهیلات محیط‌زیست جهانی سازمان ملل متحد (UNDP/GEF/SGP) که از سال ۱۳۸۱ شروع و تا سال ۱۳۸۴ ادامه یافت و پروژه مشترک سازمان حفاظت محیط‌زیست و برنامه محیط‌زیست ملل متحد (UNEP) تحت عنوان 'توسعه مناطق تالابی و شبکه‌های پروازی به منظور حفاظت از درنای سیبری و سایر پرندگان مهاجر آبی در آسیا' تحت شماره ۴۶۲۷-۰۳-۲۷۱۲ GF که از سال ۱۳۸۳ به مدت دو سال توسط موسسه غیر دولتی توسعه روستای سبز اجرا شده است. دلیل اصلی اجرای این پروژه‌ها دستیابی به الگوهای قابل توسعه در منطقه برای برطرف کردن مخاطرات ناشی از مصرف بیش از حد سموم و کودهای شیمیایی بوده است که علاوه بر تهدیدی جدی برای سلامت انسان، موجب آلودگی محیط‌زیست و به مخاطره افتادن زندگی حیات وحش شده است.

تقریباً کلیه کشاورزان منطقه تجربه مسمومیت ناشی از سموم شیمیایی را دارند. آنها همگی داستان‌هایی کوتاه از مسمومیت خود و یا اطرافیانشان بیان می‌کنند. برخی از آنها همچنین از ارتباط بین بیماری سرطان و مصرف سموم شیمیایی آگاهند، ولی علیرغم این آگاهی‌ها، به دلیل عدم وجود راه‌حل‌های مناسب برای حفظ محصول خود، ادعا می‌کنند که چاره‌ای به غیر از استفاده از سموم شیمیایی در مقابل عوامل خسارت‌زا ندارند. به همین دلیل گرفتار دور باطلی از مصرف سموم شیمیایی افتکشی شده‌اند.

وجه مشترک این دو پروژه در بکارگیری شیوه مدرسه در مزرعه بوده است که متناسب با ساختارهای اجتماعی-اقتصادی منطقه طراحی و بکار گرفته شده است. حاصل اجرای این شیوه ارتقاء مهارت کشاورزان و افزایش قدرت تصمیم‌گیری در مدیریت مزرعه بوده است که موجب کاهش هزینه‌های تولید، افزایش عملکرد محصول برنج، کاهش مسمومیت در بین کشاورزان و بهبود محیط‌زیست به دلیل کاهش و یا حذف سموم شیمیایی بوده است. کشاورزان مشارکت‌کننده تجارب خود را به سادگی در اختیار سایر کشاورزان همسایه قرار می‌دهند و نقش مهمی در پایداری و توسعه فعالیت‌های متناسب با ملاحظات

